

Pastoraal beleidsplan

Parochie: St. Jan de Doper

“STROMEN VAN LEVEND WATER”

Pastoraal team

Theo Geurtsen, Diaconie en seniorenpastoraat..

Gerard Griffioen,
Pastoor en liturgie.

Tejo van der Meulen,
Gemeenschapsopbouw en jongerenpastoraat.

Jos van Os,
Catechese.

Piet Poppelaars.

Inleiding

“Rivieren van levend water zullen stromen uit het hart van wie in mij gelooft.” (Joh. 7,38)

In september 2001 is de toen dekenale besturen in het Aartsbisdom Utrecht gevraagd om in overleg met de parochiebesturen vast te stellen welke parochies tot een samenwerkingsverband zouden kunnen komen.

In onze regio werd een Bestuurlijk Overleg met vertegenwoordigers uit iedere parochie gevormd die het geheel onderzocht met als resultaat dat in januari 2004 een intentieverklaring werd ondertekend. Daarin spreken de deelnemende parochies zich uit te willen komen tot een samenwerkingsverband medio 2006. De overeenkomst werd uiteindelijk ondertekend in december 2006.

De inkt was nauwelijks droog of het Aartsbisdom kwam met plannen voor een fusie die 1 januari 2010 moet ingaan. Dit houdt in dat de samenwerkende parochies per die datum één nieuwe parochie vormen met een nieuwe naam.

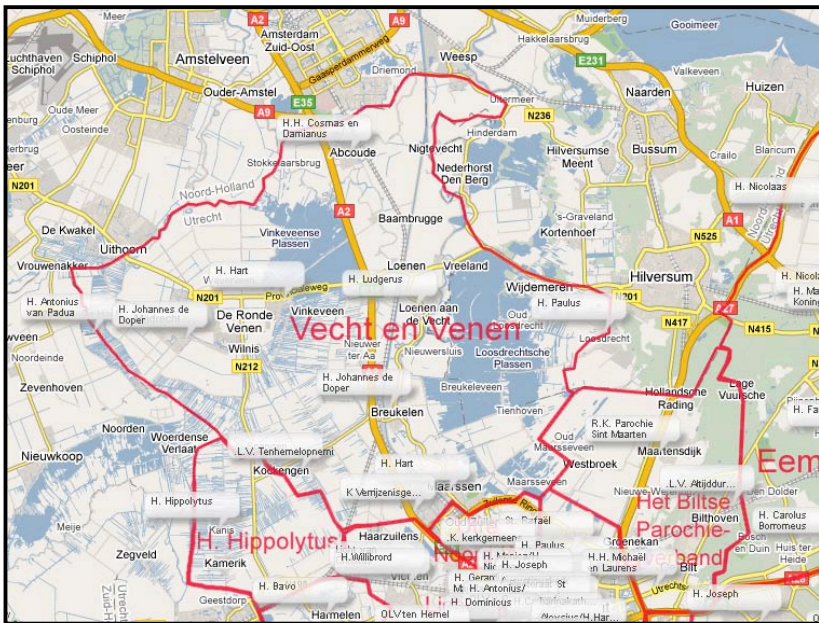
Het belangrijkste motief hiervoor is het creëren van een heldere, bestuurlijke structuur aan de basis waardoor nieuwe pastorale initiatieven alle kans van slagen kunnen krijgen.

In de nieuwe parochie zal een pastoraal team werkzaam zijn, dat gezamenlijk verantwoordelijk is voor het pastoraat. In het beleid van het Aartsbisdom is aan de pastores gevraagd te gaan werken vanuit profielen, te weten: catechese, diaconie, gemeenschapsopbouw en liturgie. Daarnaast zijn per locatie pastoraatgroepen gevormd, die ter plekke de pastorale activiteiten coördineren en toezien op een goede voortgang van het pastoraat.

Nu 1 januari dichterbij komt hopen wij met dit pastorale beleidsplan, dat verder uitgewerkt wordt met voor ieder jaar een meetbaar werkplan, vorm te geven aan onze missionaire opdracht in de nieuwe parochie St. Jan de Doper.

Na deze beknopte inleiding wordt in het pastorale beleidsplan ingegaan op:

- Het gebied waarin wij werken
- De manier waarop wij binnen de nieuwe parochie kerk willen zijn
- Onze missie en visie
- De naam voor de nieuwe parochie
- Onze speerpunten en prioriteiten

Het gebied waarin wij werken

Wij leven en werken in een gebied, waar water sinds eeuwen een belangrijk deel uitmaakt van het bestaan. Zonder water zou dit gebied niet denkbaar zijn. Door de eeuwen heen hebben mensen steeds weer bruggen gebouwd en zuwes aangelegd om hun naaste burens te bereiken. Steeds weer hebben de bewoners de gevaren van dat water doorstaan, ermee leren leven en er hun voordeel mee gedaan. Veel transport ging en gaat over water.

De parochie maakt deel uit van het Groene Hart van de Randstad. Dit houdt in dat er veel open ruimte moet blijven om de longfunctie van de dichtbevolkte en industriële Randstad te kunnen blijven vervullen. Dit geeft een heel eigen kleur aan het gebied: het heeft deels een agrarisch karakter, deels fungeren dorpen als een soort buitenwijk van de grote steden. Door de vele waterwegen - denk aan de Vecht, Amsterdam-Rijnkanaal, Angstel en Kromme Mijdrecht, - en de mooie plassen, is er veel toerisme.

In de nieuwe parochie liggen negen locaties met ieder hun eigen kerkgebouw, waar mensen – met recht – trots op zijn en kosten noch moeite sparen om dit in stand te houden. Mensen willen vooral een locale, vitale gemeenschap zijn waarin levend geloof centraal staat. Dit streven verdient aller waardering.

Als pastoraal team constateren we, dat – ofschoon er al voorbeelden zijn van een goede samenwerking – dat menigeen graag ‘op zichzelf’ blijft; dan wordt er gezegd wat steun van anderen te kunnen gebruiken, *‘maar eigenlijk redden we het wel’*. De noodzaak van fusie, opgelegd door het Aartsbisdom, wordt door menigeen eerder als een bedreiging dan als een verrijking ervaren.

De geloofsgemeenschappen verkeren in verschillende fasen van ontwikkeling, vooral veroorzaakt door verschillende omstandigheden die zich lokaal hebben voorgedaan: wel/geen eigen priester, groter/kleiner vrijwilligersapparaat, etc. Dit vraagt een verschillende benadering door het pastoraal team van de verschillende geloofsgemeenschappen. Eenzelfde aanpak zal niet altijd volstaan.

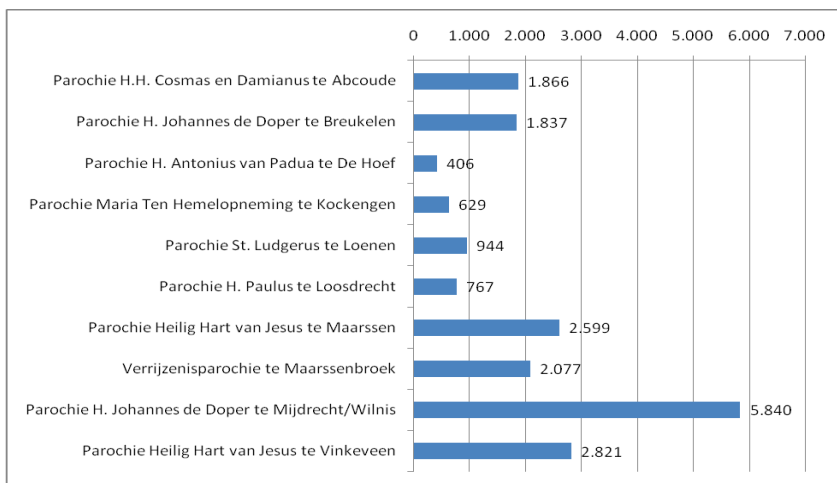
Kerk-zijn

Het beeld van water, dat scheidingen aanbrengt waardoor bruggen en zuwes nodig zijn om met elkaar in verbinding te komen en dat tevens een belangrijke slagader van de samenleving is, willen wij graag toepassen op het kerk-zijn in de parochie.

Heel wat plassen, riviertjes en wateren zullen moeten worden overgestoken om tot meer éénheid te komen. Er zijn inmiddels goede initiatieven ondernomen, maar ook komen we nog steeds tegen *'we houden zo van onze ophaalbrug, waarachter we ons kunnen terugtrekken'*.

De nieuwe parochie heeft negen kerklocaties en enkele kerkgelegenheden waar gevierd wordt, ieder vrij autonoom en met eigen aard. De gedachte: *'wat ik zelf nog kan doen, zal ik ook zelf doen'* leeft nog heel sterk. Van de noodzaak om samen op te

trekken, is nog niet iedereen overtuigd. Wat wij begrijpen met ons verstand, is nog niet “geland” in aller harten.

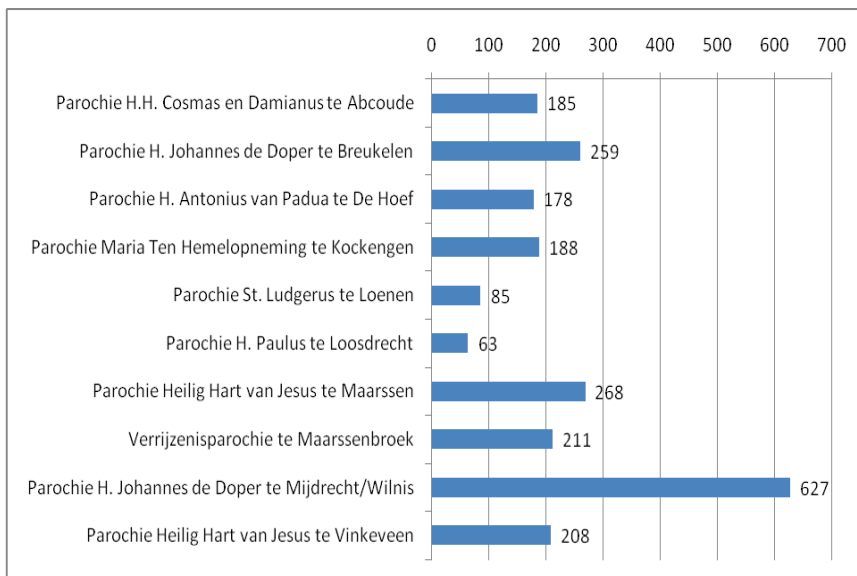
Onze parochie in cijfers (2008), Totaal aantal parochianen: 19.786(KASKI)

Vanouds heerst er een ‘familiecultuur’. Kerkwerk gaat van vader op zoon, moeder op dochter. Had lange tijd de pastoor alles in handen, in recenter tijd ontstond een soort ‘clericalisering’ van de leek als gevolg van het feit dat een parochie zonder pastor kwam te zitten en de zaak toch draaiende gehouden moest worden. Er is alom waardering voor de mensen die de vele taken hebben opgepakt. We moeten echter constateren dat het hierbij soms ontbreekt aan spirituele en theologische diepgang. Goede wil en inzet zijn - helaas - niet voldoende.

Het pastoraal team heeft als droom een kerk te zijn/worden, die gastvrij is als een vruchtbare delta met ruimte voor meerdere stromingen, waar verbindingen gelegd kunnen worden tussen mensen, tussen geloofsgemeenschappen. Een kerk waar mensen zich thuis voelen en thuis komen. Waar je welkom bent, ongeacht je bagage. Waar je met anderen kunt zoeken naar antwoorden op de grote levensvragen.

Die droom daar hebben we een ieder bij nodig. Want het aantal pastores zal niet toenemen, integendeel. Zijn wij nu nog “ruim” bemant, binnen een aantal jaren zal dat niet meer het geval zijn. Vandaar dat pastores, vrijwilligers en alle parochianen moeten voorbereiden op die toekomst. Een toekomst die niet rampzalig hoeft te zijn, wanneer we met inachtneming van ieders kunnen en mogen samen-werken aan die droom.

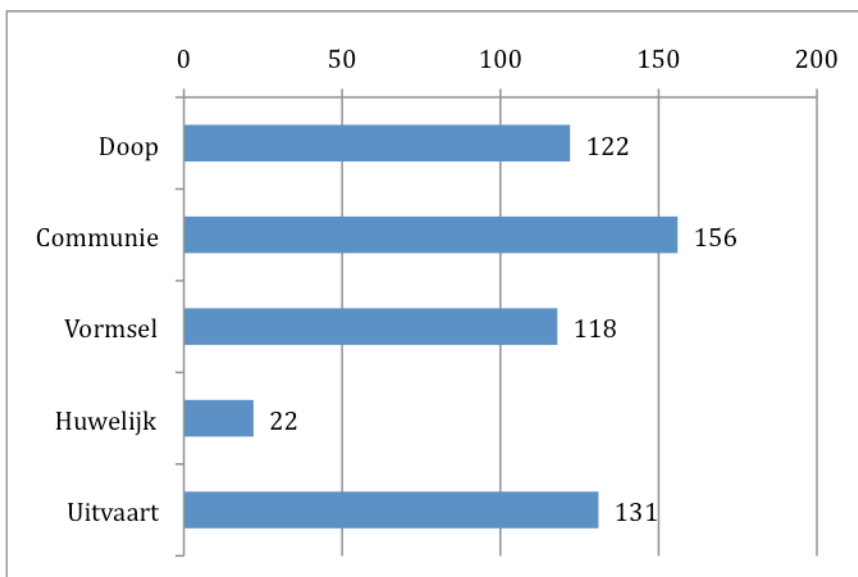
Daarbij wil ze naast de gastvrijheid ook aandacht besteden aan het missionaire aspect. Daarom wordt ook aan alle betrokken kerkmensen gevraagd meer aandacht te besteden aan die leden en groepen waar geen of spaarzaam contact mee is. Uit tijdsinvestering en financieel beleid zal dit ook duidelijk zichtbaar moeten worden.

Gemiddeld kerkbezoek(2008), Totaal: 2269 (gem. van 2 telweekenden)

Want, veel van onze tijd en aandacht is gericht op behoud van en aandacht voor de 'vaste klanten', vandaar dat het Aartsbisdom Utrecht in haar beleid spreekt over 'Op weg naar missionaire geloofsgemeenschappen'. Deze accentverlegging spoort ons allen aan om een missionair pastoraat te ontwikkelen waarin meer aandacht uitgaat naar die leden en groepen die nu nauwelijks bereikt worden. Individueel pastoraat blijft daarbinnen altijd een van de belangrijkste opdrachten van een ieder, die zich geroepen weet en daarin wordt bevestigd.

Bijzondere vieringen van het leven in ons parochieverband (2008)

Onze missie en visie

Het doel van ons kerk-zijn is het geloof in Jezus Christus bereikbaar en toegankelijk te maken. Het Evangelie is bedoeld voor alle mensen in onze samenleving: voor de vaste kerkgangers en ook voor de groepen die wij nu niet weten te bereiken. Wij worden opgeroepen om vanuit een biddende en ontvankelijke houding het Evangelie te verkondigen, voor te leven en door te geven.

Nu zijn er in de Bijbel vele teksten die hiertoe bouwstenen aanreiken. Al nadenkend over onze opdracht als pastoraal team een beleidsvisie op te stellen en kijkend naar het waterrijke gebied, komen we bij een tekst uit het Oude Testament, van de profeet Ezechiël, hoofdstuk 47. Ook in het Nieuwe Testament vinden we bronnen van inspiratie, bijvoorbeeld in het Evangelie van Johannes, hoofdstuk 7.

Ezechiël 47,1-12. (Nieuwe Bijbel Vertaling)

Toen bracht de man mij terug naar de ingang van de tempel. Daar zag ik water onder de drempel van de tempel vandaan komen. Het stroomde naar het oosten, want de voorkant van de tempel lag op het oosten. Het water liep van onder de rechter buitenmuur van de tempel, ten zuiden van het altaar, naar beneden.

Hij nam mij door de noordpoort mee naar buiten en we liepen buitenom naar de oostelijke buitenpoort. Daar zag ik het water aan de rechterkant eruit sijpelen.

Met een meetlint in zijn hand ging de man naar het oosten, en hij mat duizend el. Daar liet hij mij door het water waden: het water kwam tot mijn enkels.

Hij mat nog eens duizend el en liet me weer door het water waden: het water kwam tot mijn knieën.

Hij mat nog eens duizend el en liet me er weer door waden: het water kwam tot mijn heupen. Hij mat nog eens duizend el en toen was het water een rivier waar ik niet doorheen kon waden. Het water was zo hoog dat je er alleen in zwemmen kon, het was een doorwaadbare rivier.

De man zei tegen mij: 'Zie je dat, mensenkind?' en hij liet mij terugkomen op de oever van de rivier. Toen ik weer terug was, zag ik op de oevers van de rivier aan weerskanten heel veel bomen.

Hij zei tegen mij: 'Dit water stroomt door de oostelijke landstreek, dan naar beneden de Jordaanvallei in, en mondt uit in de Dode Zee.

Wanneer het de zee instroomt, wordt het water daar zoet.

Het zal er wemelen van levende wezens, overal waar de rivier stroomt komt leven, er zal vis zijn in overvloed.

Als dit water in de Dode Zee aankomt, wordt het water daar zoet; overal waar de rivier stroomt komt leven.

Van Engedi tot En-Eglaïm zullen er vissers staan, en er zullen droogplaatsen voor netten zijn. Er zullen net zoveel soorten vis zijn als in de Grote Zee.

Alleen de moerassen en de poelen worden niet zoet, die blijven vol staan met zout water.

Aan de oevers van de rivier zullen allerlei vruchtbomen opkomen, waarvan de bladeren niet zullen verwelken en de vruchten niet zullen opraken; elke maand zullen ze vrucht dragen. Het water stroomt immers uit het heiligdom.

De vruchten zullen eetbaar zijn en de bladeren geneeskrachtig'.

**Rivieren van levend water
zullen stromen uit het hart
van wie in mij gelooft."**

Joh. 7,38

Johannes 7, 37-39. (Nieuwe Bijbel Vertaling)

Op de laatste dag, het hoogtepunt van het feest, stond Jezus in de tempel, en hij riep: 'Laat wie dorst heeft bij mij komen en drinken! "Rivieren van levend water zullen stromen uit het hart van wie in mij gelooft," zo zegt de Schrift.' Hiermee doelde hij op de Geest die zij die in hem geloofden zouden ontvangen.

Een belangrijke vraag die ons als pastores bezighield én houdt is: 'Uit welke bron putten wij kracht'? In deze ontdekten wij – hoe divers we ook zijn – dat God de Bron is van waaruit wij leven en werken iedere dag opnieuw. Hij is het die levend water in ons doet stromen en zo ons leven zin en betekenis geeft. In de tekst van Ezechiël staat dat het water stroomt vanuit de tempel, een gebouw, een heiligdom aan God toegewijd.

In het evangelie van Johannes noemt Jezus zichzelf de tempel (o.a. Joh. 2,19; 7,39), de bron waaruit leven ontspringt en waaraan de mens zich kan laven, kracht opdoen om zin te geven aan het leven. Ook nu durven wij geloven dat dit Levende Water stroomt; het is de goede, heilige Geest die we bij elkaar herkennen mogen.

Als pastoraal team zien wij allerlei verbindingen tussen de regio met het vele water en de teksten van Ezechiël en Johannes. Daarom hebben wij als werktitel gekozen voor: 'Stromen van Levend Water'.

Vanuit de gegeven werkelijkheid van ons dagelijks leven en vanuit het visioen van de Schrift ontwikkelen wij werkplannen, waarin wij de beleidsvoornemens van de vier profielen en alle andere activiteiten zullen koppelen.

Wij hopen te spreken van een vruchtbare delta met ruimte voor meerdere stromingen; er zijn aanlegplaatsen (vieringen), kades om te bevoorraden (profielen) voor de verdere tocht, werkeilanden (locaties) voor gezamenlijke bezinning en inzet.

Een nieuwe naam

Op 2 juli 2009 heeft de Aartsbisschop van Utrecht, mgr. dr. W.J. Eijk, aan ons samenwerkingsverband de naam gegeven: St. Jan de Doper. Hij heeft daarmee de vraag gehonoreerd om die naam toe te kennen aan onze nieuwe parochie.

Deze naam was hem voorgesteld, omdat de pastores vonden dat bij “stromen van levend water” de naam van St. Jan heel goed paste. St. Jan stond aan de stromen van levend water toen hij doopte in de rivier de Jordaan, waar hij getuigde van een levend en stromend geloof.

Daarnaast is voor ons heel belangrijk geweest, dat Johannes de Doper nooit naar zichzelf, maar altijd naar de Christus verwees. Zo willen wij, in zijn voetstappen, ook steeds blijven verwijzen naar de Christus, de levende Heer.

Ook het historisch argument dat onze streek onder meer vanuit het Kapittel van de Utrechtse Janskerk ontgonnen is, is daarmee recht gedaan.

Al heeft de parochie een nieuwe naam gekregen, de kerken binnen de nieuwe parochie behouden hun eigen naam. In onze nieuwe parochie worden de verschillende locaties als volgt aangeduid:

Parochie	St. Jan de Doper
Regio	Vecht en Venen
Geloofsgemeenschap	(naam van de kerk)
Te	(Plaatsnaam)

Uitwerking

Onze bronnen

Wij kunnen het bij onszelf waarnemen: soms stroomt het in ons, en bloeit het om ons heen weer op. Maar we kennen ook het tegenovergestelde: we voelen ons uitgeput, ontevreden. Wij putten dan uit een bron die troebel is. Wanneer wij niet genoeg de diepte ingaan, stuiten wij op troebel water. Wij mogen dus niet aan de oppervlakte blijven, wanneer we helder, leven schenkend water willen hebben. Wij moeten doorstoten, de diepte in, tot de Bron die ons werkelijk verfrist, die ons leven bevrucht en zin geeft en die helder maakt wat troebel in ons is. Deze Bron is onuitputtelijk, omdat zij ten diepste vanuit God stroomt.

Speerpunten

Wij noemen de belangrijkste speerpunten voor het werkplan.

- Het dagelijks openstellen van de kerkgebouwen (of een gedeelte hiervan) als een stilteplek in deze hectische wereld; het aanbieden van privé-ontmoeting aan de Bron.
- Het lezen van de Schrift en mediteren over de tekst bij aanvang van al onze bijeenkomsten en deze ook weer afsluiten met een gebed, psalm of lied.
- Het ondersteunen van pastoraatgroepen; van louter organisatie naar spiritualiteit en geloofskennis.
- Het aanbieden van thema-bijeenkomsten als verdieping, o.a. met gebruikmaking van het prepastorale school model.
- Het kiezen van een jaarthema voor al onze activiteiten om zo de eenheid per locatie en van de parochie te stimuleren.

Jaarthema

Uit onze gesprekken met de verschillende geloofsgemeenschappen, stuurgroep, pastoraatgroepen en individuen, is gebleken dat het onderlinge vertrouwen alle aandacht verdient om te worden versterkt en te worden uitgebouwd. Dit geldt voor alle betrokkenen.

- Richting pastoraal team: het is duidelijk dat in het verleden het vertrouwen in het pastorale team is beschadigd. Het vertrouwen in het huidige - vernieuwde - team moet herwonnen worden.
- Richting locaties: geloofsgemeenschappen moeten nog ervaren hoe verrijkend het kan zijn om achter de ophaalbrug vandaan te komen en elkaar het volle vertrouwen te geven. Door elkaanders vertrouwen te winnen kunnen we de ophaalbrug vervangen door een vaste brug, breed genoeg om elkaar de nodige ruimte te geven en hoog genoeg om, zonder oponthoud, onderdoor te varen.

Als jaarthema voor het komende jaar hebben we dus “Vertrouwen in elkaar” gekozen.

Dit zullen wij, in samenspraak met bestuur en pastoraatgroepen verder uitwerken in werkplannen per profiel om zo concreet mogelijk het gewenste doel te bereiken.

Zo willen we ieder jaar opnieuw een thema kiezen en een jaarplan opstellen en dit in september of oktober presenteren, parallel aan de begrotingscyclus. Dit in verband met het vaststellen van de begroting door het bestuur.

Prioriteiten per profiel

Catechese:

- We werken toe naar bewustwording van de noodzaak om samen permanent verdiepend te leren.
- De zich vaak nog als vanzelf aandienende sacramentenvoorbereiding willen we uitbouwen naar meer diepgang en gezamenlijkheid.
- Waar mogelijk in samenspraak met de oecumene doen we een breed aanbod van thema's rond Bijbel, traditie en eigentijdse zingeving en verdere belangwekkende en gewenste onderwerpen, in de hoop jong(er) en oud(er), kern- en randkerkelijken, kortom al wie er voor openstaat te bereiken.
- Waar mogelijk en wenselijk de contacten met de R.K. basisscholen te verstevigen of opnieuw aan te gaan.

Diaconie:

- Laten ervaren dat diaconale geraaktheid begint met confrontatie in de lokale gemeenschap.
- Dit vraagt om contacten met maatschappelijke en kerkelijke organisaties en betrokkenheid bij hun activiteiten.
- Werken aan een open en gastvrije kerk, die dienstbaar is aan kwetsbare mensen.
- Samenwerking met andere kerkgenootschappen bevorderen.

Gemeenschapsopbouw en jongerenpastoraat:

- Bijeenkomsten starten en afsluiten met een moment van bezinning en gebed.
- De bezetting van de pastoraatgroepen per profiel op peil brengen qua leeftijd en kerkelijke betrokkenheid.
- Komen tot een dag van verdieping in de pastoraatgroepen, eenmaal per jaar.
- Onze kerkgebouwen maken tot een 'open' gebouwen.
- De visie en activiteiten van het jongerenpastoraat worden in de werkplannen uitgewerkt.

Liturgie:

- Benadrukken van het mysterie dat wij vieren.
- Het concrete leven verwoorden en vieren in verstaanbare taal.
- Aanbieden van verschillende vormen van vieren.
- Werken aan het gezamenlijk vieren van de sacramenten.

N.B. Het missionaire aspect zal duidelijk zichtbaar en uitgewerkt dienen te worden in de werkplannen, die per profiel worden opgesteld.

Tot besluit

Wij pastores prijzen ons rijk en zijn dankbaar dat we kunnen samenwerken met een grote groep parochianen die een actief aandeel hebben om samen verantwoordelijkheid te nemen voor het welzijn van de lokale gemeenschap en de parochie in haar geheel.

Mogen we allen geïnspireerd worden door Gods Geest. Zoals staat in een van de tafelgebeden die we in onze kerken bidden: “Zend nu, Vader, de trooster en helper in ons midden, uw heilige Geest. Wek de gezindheid van Jezus Christus in ons hart. Sterk ons vertrouwen, verruim onze liefde. Raak ons met het vuur van uw Geest en breng ons elkaar nabij”.

We wensen een ieder een goede vaart.
Namens het Pastorale Team,
Gerard Griffioen, pastoor.